

ZPŮSOBY ZDAŇOVÁNÍ DIVIDEND JAKO DŮLEŽITÁ INFORMACE PRO ROZHODOVÁNÍ INVESTORŮ

Ivana Valentová, Jan Široký

Klíčová slova:

Korporátní daň (CIT), osobní důchodová daň (PIT), vnitřní (ekonomické) dvojí zdanění, Evropská unie, dividendy, akcionáři.

Key words:

Corporate tax (CIT), Personal income tax (PIT), Internal (economic) double taxation, European Union, Dividends, Shareholders.

Abstrakt

Samotná nominální (statutární) sazba korporátní daně vypovídá o daňovém zatížení firem velmi málo, je tedy nutné analyzovat další aspekty konstrukce daní. Mezi ty patří i propojení korporátní a osobní daně z příjmů. Stat' si klade za cíl zmapovat vnitřní (ekonomické) dvojí zdanění v zemích EU za pomoci metod analýzy, komparace a syntézy. Dividendová politika státu je totiž rovněž důležitou informací pro investory při zakládání a rozvoji firem.

Abstract

The nominal (statutory) rate of the corporate tax rate reflects the tax burden of companies insufficiently, it is necessary to analyze other aspects of the tax structure. The interconnection of corporate and personal income tax belongs among these aspects. The aim of the paper is to map the internal (economic) double taxation in the EU countries using methods of analysis, comparison and synthesis. Since the dividend policy is also the important information for investors for companies setting up and development.

Úvod

O velikosti daňového zatížení firem příliš nevypovídá samotná statutární (nominální) sazba korporátní daně (Corporate Income Tax, CIT). Ta se v současnosti¹ v zemích Evropské unie liší o 25 procentních bodů (Bulharsko, Kypr 10 % versus Malta 35 %) a pro (alespoň přibližné) stanovení efektivní (skutečné) daňové zátěže firem se používají efektivní sazby firemních daní [Bucovetsky, 2009 nebo Szarowská, 2011], které by měly mít vliv na rozhodování investorů o alokaci svých volných finančních prostředků [zevrubněji Široký, Kvíčalová, Valentová, 2012].

K zintenzivnění snah o nalezení aspektů, které motivují aktivity investorů, dochází zejména pod vlivem rozšiřování Evropské unie [např. Zodrow, 2003 nebo studie ZEW, 2004] a z důvodu upouštění od harmonizace přímých daní [Cnossen (2003)], kdy je potřeba zavést metodiku, která může testovat případnou existenci škodlivé daňové konkurence při přetahování „daňových základů“ korporátních daní mezi státy Evropské unie [podrobněji Devereux, Lockwood, Redoano, 2008].

Na základě těchto studií a v souladu se standardní daňovou teorií [např. James, Nobes, 2010] lze považovat změnu v rozhodování investorů ΔI umístit kapitál do země jako funkci

¹ Stat' vychází z údajů platných k 31. 12. 2011. Zkratky názvů států jsou dle pravidel používaných v EU.

daňových faktorů ΔT , ostatních ekonomických faktorů ΔOE a neekonomických faktorů (včetně byrokratických či korupce), tj. ΔOD dle vztahu (1):

$$\Delta I = f(\Delta T, \Delta OE, \Delta OD). \quad (1)$$

Mezi běžně analyzované další aspekty korporátních daní ΔT (mimo nominální sazby daně), které mohou ovlivňovat investorské aktivity, patří především existence různých metod a doby odpisování, možnost skupinového zdanění, používání různých metod pro oceňování zásob, poskytování rozmanitých investičních pobídek [Sørensen, 2004], kompenzace či přenášení ztrát, výše daně z nemovitostí a z převodu nemovitostí, uplatňování daně z přidané hodnoty na vstupu [komplexně se tyto faktory snaží shrnout materiál Evropské komise, 2004], možnosti odpočtů různých druhů nákladů a další různé daňové úlevy či slevy. V souladu se záměrem statí je do skupiny ostatních daňových faktorů přiřazeno propojení korporátní (CIT) a osobní důchodové daně (PIT).

Metodika statí tedy vychází (viz rovnice (2)) z předpokladu, že významným daňovým faktorem ovlivňujícím investorské rozhodování je interakce mezi korporátní a osobní daní CIT/PIT, které by mělo být svoji důležitostí zařazeno mezi faktory výše nominální sazby korporátní daně NCIT, odpisovou politiku ODP, možností skupinového zdanění firem SKUP, uplatňování ztrát ZTR či investiční pobídky POB:

$$\Delta T = f(\Delta NCIT, \Delta ODP, \Delta SKUP, \Delta ZTR, \Delta POB, \Delta CIT/PIT). \quad (2)$$

Cílem statí je definovat jednotlivé systémy integrace CIT a PIT v Evropské unii, seřadit je do jednotlivých skupin a přiřadit jim výhodnost z pohledu potenciálního investora. Stat' vychází z údajů European Tax Handbook [Boeijen-Ostaszewska, 2010, 2011] a vlastního zjišťování.

Autoři v textu uvádějí příklady zdaňování dividend, je však zřejmé, že modifikované výsledky mohou sloužit ke srovnání zdaňování podílů na zisku obecně.

1. Materiál

1.1 Vnitřní dvojí zdanění a modely propojení korporátní a osobní důchodové daně

Zatímco mezinárodním dvojím zdaněním se rozumí souběh daňových povinností, uvalených na jeden předmět daně, jež ukládají daňové legislativy dvou různých států, vnitřní (ekonomické) dvojí zdanění nastává v situaci, kdy jsou zisky vyprodukované korporacemi zdaněny dvakrát uvnitř daňového systému jedné země.

Nejprve jsou tedy zdaněny korporátní daní zisky firem a tyto zisky po zdanění, které se následně rozdělují jednotlivým podílníkům (ať už individuálním či korporátním), jsou zdaněny na jejich úrovni opět příslušnou daní z příjmů.

Dle způsobu integrace korporátní daně ze zisku a následné daně uvalené na příjmy akcionářů (podílníků) jsou hraničními systémy: klasický systém dvojího zdanění, kdy neexistuje žádné propojení mezi oběma typy příjmových daní a zisk je zdaněn dvakrát, a systém vyhýbající se dvojímu zdanění, kdy je zisk zdaněn pouze jednou, a to na úrovni firmy nebo na úrovni příjemců podílů na zisku.

Popsané extrémní modely jsou vzorovými situacemi uváděnými v literatuře [zevrubněji Šíroky, 2012], nicméně v praxi až na výjimky neexistují ve své čisté podobě, ale jsou modifikovány různými specifickými odlišnostmi.

1.2 Legislativa k vnitřnímu dvojímu zdanění v Evropské unii

Přestože se Evropská komise snaží o alespoň koordinaci v oblasti přímých daní, obecný postup pro zamezení dvojího zdanění dividend ve státech EU nebyl zaveden. Žádný z dosavadních návrhů nebyl přijat a tak v současnosti používají země EU různé metody eliminace dvojího zdanění dividend. Existuje však patrný trend - vzhledem k daňové konkurenci jednotlivých států - dvojí zdanění v široké míře eliminovat.

Obecným předpisem, který částečně zamezuje vnitřnímu dvojímu zdanění (mezi mateřskými a dceřinými společnostmi) napříč Uníí, je směrnice o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností (The Parent-Subsidiary Directive), ve znění pozdějších předpisů (90/435/EHS) stanovující podmínky pro osvobození dividend mezi mateřskou a dceřinou společností v rámci členských států Unie. Směrnice obsahuje výčet konkrétních názvů daní z příjmů jednotlivých členských států EU a výčet typů obchodních společností, jejichž úpravy se týká.

Podmínky pro daňové osvobození přerozdělovaných dividend určuje následovně: první podmínka pro osvobození ze zdanění dividend na straně korporátního příjemce dividend je držba min 10%² podílu na kapitálu rozdělující společnosti, druhou podmínkou je nepřetržitá doba držby výše uvedeného podílu po dobu min dvou let.

V daňových systémech některých států Unie je v oblasti vnitřního dvojího zdanění zaveden systém, který eliminuje dvojí zdanění v širší míře, než je požadováno směrnicí 90/435/EHS, což však není v rozporu s ustanoveními směrnice. Tato stávající situace umožňuje svoji diferencí i významnou možnost daňové konkurence mezi jednotlivými členskými státy.

2. Výsledky

V následujícím textu byly státy EU rozděleny do skupin dle společných znaků a přístupů k vnitřnímu dvojímu zdanění. Je třeba zdůraznit, že daňové systémy všech států EU jsou odlišné a skupiny států jsou vytvořeny dle obecného systému zdanění, nelze brát ohled na všechny výjimky a osvobození uvnitř těchto daňových systémů. Navíc jsou mezi státy uzavřeny vzájemné daňové smlouvy, které mohou vytvořit rozdílné podmínky pro rezidenty (korporátní i individuální) států stran daných daňových smluv.

Bylo zjištěno, že všechny státy EU lze podle propojení CIT a PIT klasifikovat do šesti skupin: model s klasickým systémem (CIT/PIT_{KLAS}), systémy s významnými úlevy pro korporátní i individuální akcionáře (CIT/PIT_{ULEV}), systémy s výrazným osvobozením u korporátních příjemců dividend (CIT/PIT_{KORP}), systémy s možností zápočtu zaplacené daně (CIT/PIT_{ZAP}), systémy vyhýbající se dani (CIT/PIT_{VYH}) a imputační systémy (plně integrační systém; CIT/PIT_{IMP}).

Platí tedy vztah (3):

$$27x. CIT/PIT = CIT/PIT_{KLAS} + CIT/PIT_{ULEV} + CIT/PIT_{KORP} + CIT/PIT_{ZAP} + CIT/PIT_{VYH} + CIT/PIT_{IMP}. \quad (3)$$

² Platné od 1. 1. 2009, nejprve byla min. hranice pro osvobození stanovena na 20 %, od roku 2007 na 15 %.

2.1 Osvobození firemních příjemců dle výše podílu na kapitálu rozdělující společnosti (mírně modifikované klasické systémy): CIT/PIT_{KLAS}

Klasický systém dvojího zdanění bez větších úprav lze nalézt v *České republice, Dánsku, Polsku, Rumunsku a Švédsku*. Tyto státy zanesly do svých daňových předpisů úlevu v případě tuzemských a zahraničních mezipodnikových dividend pro korporace ve vztahu mateřská a dceřiná společnost. Korporátní příjemce dividend musí splnit podmínku vlastnictví aspoň 10% podílu na kapitálu vyplácející společnosti a nepřetržitou dobu držby podílu po dobu aspoň 1 roku v ČR a Švédsku, resp. 2 roky v Polsku a Rumunsku. V Dánsku min. doba držby akcií pro domácí korporace není podmínkou. V případě nesplnění uvedených podmínek jsou mezipodniková dividendy zdaněna srážkovou daní ve výši 15 % v ČR, 16 % v Rumunsku, 19 % v Polsku, 25% v Dánsku a jednotnou sazbou daně 26,3 % ve Švédsku (30% srážková daň pro nerezidentní korporace). U individuálních příjemců dividend zůstává zachováno dvojí zdanění. Pro individuální příjemce dividend (rezidenty i nerezidenty) je stanovena srážková daň z příjmů ve výši 15 % v České republice, 16 % v Rumunsku, 19 % v Polsku, 28 % v Dánsku a 30% plošná sazba ve Švédsku.

2.2 Systémy s významným osvobozením u firemních i individuálních příjemců dividend: CIT/PIT_{ULEV}

Klasický systém nejvíce modifikovaly a z velké míry tak eliminovaly dopady ekonomického dvojího zdanění pro individuální i korporátní příjemce dividend *Itálie, Francie, Lucembursko, Německo a Portugalsko*. Tyto státy Unie ve svých daňových systémech poskytují možnost uplatnit významné daňové úlevy.

V Itálii je zaveden klasický systém s výjimkou pro domácí korporátní akcionáře, jejichž příjem z dividend z domácích i zahraničních zdrojů je z 95 % osvobozen od daně. Dividendové příjmy vyplácené nerezidentním korporátním příjemcům podléhají konečné 27% srážkové dani. Úplné osvobození platí pro dividendy placené korporacím ze států EU, pokud drží aspoň 10% podíl na kapitálu rozdělující společnosti nepřetržitě po dobu 1 roku. Individuální tuzemští akcionáři podléhají srážkové dani 12,5 % z tuzemských i zahraničních zdrojů, i oni však mají nárok na částečné osvobození (49,72 % dividend je předmětem daně), pokud drží aspoň 2 % hlasovacích práv nebo 5% podíl na kapitálu společností kótovaných na burze; u ostatních společností je pro osvobození požadován podíl 20 % z hlasovacích práv a 25 % z kapitálu.

Ve Francii mohou být tuzemští korporátní příjemci dividend z domácích i zahraničních korporací částečně osvobozeni³, pokud vlastní ve dvouletém nepřetržitém období více než 5% podíl na kapitálu rozdělující korporace. Dividendy vyplácené korporacím členských států EU jsou osvobozeny za podmínek nepřetržité držby 10% podílu na kapitálu rozdělující společnosti po dobu min. 2 let. Neplatí – li tyto účastnické výjimky, zahrnují domácí korporace příjmy z dividend do svého zdanitelného příjmu a zahraniční korporace jsou v oblasti příjmu z dividend zdaněny 25% srážkovou daní. V případě dividend přijatých individuálními akcionáři je klasický systém modifikován, pouze 60 % dividend je předmětem progresivní sazby daně. Dividenda, vyplácená nerezidentům, jsou zdaněna srážkovou 25%⁴ daní.

³ Paušální částka ve výši 5 % z čistého zisku představuje daňově neuznatelný náklad, který je přidán ke zdanitelnému zisku a zdaněn hlavní sazbou daně (efektivní sazba 1,72 %). U zahraničních příjemců dividend je tato částka započitatelná dle daňových smluv.

⁴ Individuální příjemci ze zemí EHP zdaňují svůj dividendový příjem sníženou 19% sazbou.

V Lucembursku je klasický systém zmírněn uplatněním 50% daňové úlevy pro individuální podíl níky domácích korporací (které podléhají v tuzemsku korporátní dani). Korporátní akcionáři mohou uplatňovat 100% osvobození, pokud jsou rezidenty Lucemburska, podléhají korporátní dani a drží alespoň 10% podíl na kapitálu rozdělující korporace nebo se účastní na jejím kapitálu ve výši aspoň 1,2 mil. EUR. Držba podílu musí trvat nepřetržitě po dobu aspoň 12 měsíců. Domácí i zahraniční (korporátní i individuální) příjemci dividend podléhají 15% srážkové dani.

V Německu jsou dividendy pobírané domácími korporacemi osvobozeny od zdanění bez ohledu na výši jejich podílu, doby držby a na zdroj (domácí i zahraniční), nicméně paušální částka ve výši 5 % z hrubé dividendy je vrácena zpět do zdanitelného příjmu a představuje neodčitelný náklad. Dividendy vyplácené rezidentními korporacemi jsou zdaněny srážkovou daní ve výši 25 % u zdroje, ta je plně započitatelná proti daňové povinnosti domácí korporace (příjemce). Příjem individuálních akcionářů (domácích i zahraničních) je zdaňován 25% srážkovou daní. Podnikatelé - fyzické osoby zdaňují pouze 60 % obdržených dividend (také pouze 60 % výdajů je daňově uznatelných).

Portugalsko zdaňuje mezikorporátní dividendy 21,5% srážkovou daní, vyjma dividend domácích nebo obdržených a vyplacených v rámci EU. Srážkovou daní 21,5 % se zdaňují také individuální příjemci dividend. Pokud se domácí individuální akcionáři rozhodnou zdaňovat dividendy zálohově, pak je 50 % dividend přičteno k ostatním příjmům a sražená daň započtena na konečnou daňovou povinnost.

2.3 Systémy s významným osvobozením na straně firemních příjemců dividend: CIT/PIT_{KORP}

Významným osvobozením na straně tuzemských korporátních příjemců dividend modifikovaly klasický systém *Belgie, Bulharsko, Irsko, Finsko, Maďarsko, Slovinsko, Lotyšsko, Řecko a Kypr*.

Belgie aplikuje klasický systém modifikovaný významným osvobozením korporátních investorů a snížením sazeb pro individuální investory. Dividendy jsou zdaněny srážkovou 25% daní. Dividendy obdržené rezidentními korporacemi z účasti v domácích společnostech a korporacích EHP jsou prvně zahrnuty ve zdanitelném příjmu, následně je 95 % dividend odečteno. Zbývajících 5 % dividend podléhá dani. Nárok na úplné osvobození vzniká v případě, že domácí společnost drží 10% podíl nebo podíl v hodnotě aspoň 2,5 mil. EUR z kapitálu vyplácející společnosti (ta musí podléhat belgické korporátní dani) déle než 1 rok bez přerušení. Dividendy vyplácené zahraničním korporacím podléhají 25% srážkové dani, žádná daň není uvalena na dividendy vyplácené korporacím ze zemí EU, pokud drží 10% podíl na kapitálu rozdělující společnosti nepřetržitě po dobu 1 roku.

V Bulharsku tuzemští korporátní příjemci nedaní své příjmy z dividend z domácích ani zahraničních zdrojů bez jakýchkoliv podmínek. Zahraniční korporátní příjemci zdaňují dividendové příjmy 5% sazbou daně, opět vyjma příjemců ze zemí EHP.

Irsko osvobozuje od korporátní daně dividendy vyplácené mezi tuzemskými korporacemi, sazba daně 20 % platí pro zahraniční dividendy, vyjma dividend ze států EU nebo dle smlouvy, v tomto případě platí sazba daně 12,5 %. Dividendy vyplácené zahraničním korporacím jsou zdaněny 20% sazbou.

Finsko praktikuje klasický systém dvojího zdanění se zabudovaným osvobozením pro dividendy vyplácené mezi tuzemskými korporacemi, standardní sazba daně 26 % platí pouze pro nekótované společnosti s podílem na kapitálu kótované společnosti nižším než 10 % (75% část z dividend je zdaňována a 25% část je osvobozena⁵). Osvobození za stejných podmínek platí také na dividendy vyplácené korporacemi ze zemí EU. Pro nerezidentní korporátní příjemce dividend je stanovena srážková daň ve výši 28 %.

Maďarsko uplatňuje částečný integrační systém. Dividendy vyplácené domácím i zahraničním korporacím jsou osvobozeny od dalšího zdanění. Zahraniční dividendy jsou také osvobozeny od daně. Zdanění podléhají pouze dividendy v držení individuálních podílníků.

Ve Slovinsku jsou domácí interkorporátní dividendy osvobozena od daně, pokud rozdělující korporace podléhá korporátní dani (paušální částka ve výši 5 % z přijatých dividend je vyňata z osvobození), osvobození platí i pro dividendy rozdělujících korporací z EU. Dividendy vyplácené korporacím do jiných států EU musí splnit pro osvobození podmínku držby 10% podílu na kapitálu po dobu dvou let nepřetržitě. V ostatních případech Slovinsko uplatňuje na dividendy 15% srážkovou daň.

V Lotyšsku domácí mezikorporátní dividendy nejsou předmětem daně⁶, dividendy obdržené od nerezidentních korporací jsou zdaňovány, pokud rezident vlastní méně než 25% podíl na kapitálu či hlasovacích právech rozdělující společnosti - nerezidenta, vyjma členských států EU. Dividendy distribuované zahraničním korporacím jsou zdaněny 10% srážkovou daní vyjma korporátních příjemců ze států EHP.

V Řecku jsou dividendy vyplácené domácími firmami ze zisku po zdanění zdaněny srážkovou daní 21 %, která je platná pro domácí i zahraniční příjemce (individuální i korporátní). Osvobozeny jsou mezikorporátní dividendy v rámci EU (za podmínky dvouleté nepřetržité držby 10% podílu na kapitálu).

Kypr ve svém klasickém daňovém systému zavedl osvobození mezikorporátních dividend pro domácí i zahraniční dividendy.

Ve všech těchto státech není zavedeno osvobození pro rezidentní individuální akcionáře, jejichž dividendové příjmy z domácích i zahraničních zdrojů jsou zdaněny srážkovou daní (Bulharsko 5 %, Belgie 25 %, Finsko 28 %, Kypr 15 %, Lotyšsko 10 %, Maďarsko 16 %, Řecko 25 %, Slovinsko 20%) nebo příslušnou sazbou daně (Irsko 20%).

2.4 Systémy s možností zápočtu zaplacené daně či daňové úlevy: CIT/PIT_{ZAP}

Klasické systémy uplatňují také *Litva*, *Rakousko*, *Španělsko* a *Nizozemí*. Eliminace dvojího zdanění spočívá především v možnosti zápočtu již zaplacené daně.

Litva uplatňuje pro dividendy rozdělované individuálním akcionářům klasický systém. Individuální akcionáři jsou zdaňováni 20% srážkovou daní, která se započítává na konečnou daňovou povinnost poplatníka. Pro mezikorporátní dividendy je dvojitý zdanění prakticky eliminováno - tuzemská mezikorporátní dividendy jsou předmětem 15% daně z příjmů firem (srážka u zdroje), avšak přijímající společnost může započíst sraženou daň oproti svojí daňové

⁵ Efektivní sazba daně je tedy 19,5 %.

⁶ Nicméně jestliže rozdělující společnost má nárok na daňové úlevy v jedné ze speciálních ekonomických zón, obdržená dividendy jsou zdaňována.

povinnosti. Srážková daň není realizována, jestliže firma příjemce drží více než 10 % hlasovacích práv v rozdělovací společnosti po dobu nejméně 12 měsíců.

Daňový systém Nizozemí je založen na klasickém systému, mezikorporátní dividendové příjmy jsou principiálně zdaněny 15% srážkovou daní, která je započitatelná proti korporátní daňové povinnosti. Daň z dividend rozdělovaných tuzemskými i zahraničními korporacemi není sražena v případě, že příjemce dividend je rezidentní korporace, anebo nerezident se stálou provozovnou v Nizozemí. Ostatní zahraniční korporátní příjemci dividend jsou zdaněni konečnou 15% srážkovou daní. Individuální akcionáři s alespoň 5% podílem na kapitálu společnosti jsou zdaňováni nižší 25% paušální sazbou daně, která je plně započitatelná proti daňové povinnosti poplatníka.

V Rakousku jsou dividendy individuálních příjemců i dividendy z portfolia korporátních příjemců zdaňovány 25% srážkovou daní. Pro individuální akcionáře je tato daň konečná, pokud je méně výhodná než polovina efektivní sazby na poplatníkův ostatní příjem, může poplatník do 5 let podat žádost o aplikaci mírnější sazby. U korporátních akcionářů je daň započitatelná na jejich konečnou daňovou povinnost nebo navrácena na základě žádosti.

Španělsko praktikuje klasický systém dvojího zdanění, při kterém je korporátní příjem nejprve zdaněn v rukou korporací základní 30% sazbou daně, a dividendy jsou následně zdaněny v rukou akcionářů 19% sazbou. Kromě toho dividendy odvozené korporátními akcionáři mohou být oprávněny pro účastnickou výjimku, úplné osvobození v případě, že firma drží aspoň 5% kapitálu po dobu 1 roku. Jestliže tato úleva není využita, může být 50 % daně z příjmů korporací započteno vůči finální daňové povinnosti příjemce. Tuzemští individuální akcionáři zahrnují příjmy z domácích i zahraničních dividend (před srážkovou daní) mezi své zdanitelné příjmy, kdy dividendy jsou osvobozeny do výše 1 500 EUR/rok a dividendy nad limit jsou zdaněny 19% sníženou sazbou daně. Tento způsob zdanění se uplatňuje i na dividendy vyplácené individuálním nerezidentům, jak ilustruje Tab. 1.

Tabulka 1: Zdanění dividendových podílů korporátních akcionářů ve Španělsku⁷ (v tis. EUR)

Příjem korporací před zdaněním	100
Daň z příjmu korporací (sazba 30 %)	$0,3 \times 100 = 30$
Rozdělitelný zisk	$100 - 30 = 70$
Srážková daň (sazba 19 %)	$0,19 \times 70 = 13,3$
Čistý dividendový příjem	$70 - 13,3 = 56,7$
Navýšení o srážkovou daň (hrubé dividendy)	$56,7 + 13,3 = 70$
Korporátní daň (30 %)	$0,3 \times 70 = 21$
Daňová sleva (50% z 21)	$0,5 \times 21 = 10,5$
Srážková daň	13,3
Daňová povinnost	2,8
Čistý příjem z dividend	$70 - 2,8 = 67,2$

⁷ Příklad uvedený v Tab. 1 je převzat z Boeijen-Ostaszewska (2011), s. 777.

2.5 Imputační systémy: CIT/PIT_{IMP}

Imputační systém je uplatňován na *Maltě*, kde jsou korporace i jednotlivci zdaňováni stejným způsobem. Dividendy vyplácené domácími společnostmi (rezidentům a nerezidentům) nesou daňový dobropis, úměrný k dani ze zisků placených rozdělovacími společnostmi. Akcionáři jsou zdaňováni z částky hrubých dividend příslušnou daňovou sazbou, mohou však odečíst zaplacenou daň (jako slevu na dani) oproti své celkové daňové povinnosti (rezidenti i nerezidenti). Zisk rozdělovaný z nezdaněného příjmu je v rukou rezidentů - individuálních podílníků zdaněn 15% srážkovou daní, v rámci daňového přiznání jsou dividendy zdaněny běžnou sazbou a přeplatek nad úroveň srážkové daně může být navrácen. Nerezidenti tuto daň neplatí.

Velká Británie uplatňuje částečný imputační systém spočívající v daňovém zápočtu ve výši 1/9 vyplácené dividendy, což je specifické v celé Evropské unii [zevrubněji Nerudová, 2011]. Velká Británie zavádí od roku 2009 (Finance Act 2009) osvobození od daně pro příjemce - střední a velké podniky bez ohledu na zemi původu rozdělovací společnosti. Zákon stanovuje seznam tříd společností, kterým náleží osvobození (např. distribuce ovládaných společností); stanovuje také výčet případů vyloučených z osvobození. Malé podniky (vymezení dle doporučení Komise 2003/361) jsou v pozici příjemců dividend osvobozeny od daně, jestliže rozdělovací společnost je rezidentem Velké Británie nebo státu, se kterým má VB uzavřenu smlouvu. Obecně platí, že imputační kredit nemohou uplatnit nerezidenti; tyto vztahy se dále řídí dle mezinárodních daňových smluv, často bývá stanoven minimální podíl na kapitálu jako podíl navrácení kreditu, na který je uplatněna srážková daň dle smluv. Specifičnost imputačního systému v případě korporátních příjemců ilustruje Tab. 2.

Tabulka 2: Zdanění příjmů z dividend u korporátních příjemců ve Velké Británii⁸ imputačním systémem (v tis. GBD).

Rozdělovací společnost:	
Příjem korporací před zdaněním	1 500
Daň z příjmu korporací (sazba 28 %)	$0,28 \times 1\,500 = 420$
Rozdělitelný zisk	$1\,500 - 420 = 1\,080$
Imputační kredit (1/9)	$1/9 \times 1\,080 = 120$
Hrubý dividendový příjem	$1\,080 + 120 = 1\,200$
Akcionář:	
Hrubý dividendový příjem	1 200
Daň z příjmu korporací (sazba 28 %)	$0,28 \times 1\,200 = 336$
Imputační kredit	120
Daňová povinnost	$336 - 120 = 216$
Čistý příjem z dividend	$1\,200 - 216 = 984$

Domácí dividendy obdržené individuálními tuzemskými akcionáři jsou zdanitelné sníženou sazbou (díky imputačnímu kreditu ve výši 1/9, viz tabulka č. 3). Základní sazba daně je ve výši 28 %, snižuje se o imputační kredit, tj. o 1/9 základu daně. Snížená sazba daně ve výši

⁸ Příklad uvedený v tabulce je zpracován na základě Boeijen-Ostaszewska (2011), s. 903 a Nerudová (2011), s. 305.

18 % je uvalena na dividendy individuálních poplatníků, pokud jejich celkový roční příjem nepřesáhne 35 000 GBP. Imputační systém aplikovaný na individuální příjemce dividend je znázorněn v Tab. 3.

Tabulka 3: Zdanění příjmů z dividend u individuálních příjemců ve Velké Británii⁹ imputačním systémem (v tis. GBP).

Dividendový příjem	10 000
Imputační kredit (1/9)	$10\,000 / 9 = 1\,111$
Základ daně	$10\,000 - 1\,111 = 8\,889$
Daň z příjmů (28 %)	$0,28 \times 8\,889 = 2\,489$
Odpočet kreditu	- 1 111
Daň k zaplacení	$2\,489 - 1\,111 = 1\,378$
Čistý příjem z dividend	$10\,000 - 1\,378 = 8\,622$

2.6 Systémy vyhýbající se dvojímu zdanění dividend: CIT/PIT_{VYH}

Systémy vyhýbající se dvojímu zdanění jsou založeny na principu zdanění zisků pouze jednou, a to buď na úrovni firmy, nebo na úrovni jednotlivce.

V **Estonsku** firmy nejsou subjektem korporátní daně, zadržené zisky dani nepodléhají. Distribuční dani (ve výši 21 %) podléhá pouze rozdělený zisk. Osvobození od distribuční daně je uplatněno v případě, že mateřská korporace vlastní aspoň 10% podíl na kapitálu či hlasovacích právech dceřiné rozdělující korporaci a zároveň rozdělující společnost je rezidentem Estonska nebo jiné země EHP či Švýcarska a je osobou povinnou k dani. Akcionáři příjmy z dividend domácích korporací nezahrnují do svých zdanitelných příjmů, distribuční daň placená rozdělující korporací je daní konečnou. Dividendy plynoucí individuálním akcionářům od netuzemských korporací jsou také osvobozeny, pokud z rozdělovaných zisků od zahraničních korporací již byla zaplacená korporátní daň v příslušné zemi.

Slovensko uplatňuje jednoduchý daňový systém spočívající ve zdanění zisku na úrovni vyplácející společnosti (19% sazba), kdy takto zdaněné rozdělené zisky nepodléhají dani v rukou firemních ani individuálních příjemců dividend (rozdělení zisku odvozeného od 1. 1. 2004).

Závěr

Dosažené výsledky dokumentují značnou rozmanitost systémů propojení CIT a PIT ve státech Evropské unie, což je ilustrováno Tab. 3. a přehledem (4), což je modifikovaným vztah (3).

⁹ Příklad uvedený v tabulce je převzat z Nerudová (2011), s. 302.

Tabulka 4: Rozdělení systémů propojení CIT a PIT v zemích EU¹⁰

CIT/PIT _{KLAS}	CIT/PIT _{ULEV}	CIT/PIT _{KORP}	CIT/PIT _{ZAP}	CIT/PIT _{VYH}	CIT/PIT _{IMP}
CZ	IT	BE	LT	EE	MT
DK	FR	BG	AT	SK	UK
PL	LU	IE	ES		
RO	DE	FI	NL		
SE	PT	HU			
		SI			
		LV			
		EL			
		CY			

$$27 \times \text{CIT/PIT} = 5 \times \text{CIT/PIT}_{\text{KLAS}} + 5 \times \text{CIT/PIT}_{\text{ULEV}} + 9 \times \text{CIT/PIT}_{\text{KORP}} + 4 \times \text{CIT/PIT}_{\text{ZAP}} + 2 \times \text{CIT/PIT}_{\text{VYH}} + 2 \times \text{CIT/PIT}_{\text{IMP}}. \quad (4)$$

Tato různorodost může přispívat k volbě investorů při alokaci volných finančních zdrojů. Oblast vnitřního zdanění by měla být zahrnována do důležitých daňových faktorů, resp. jejich změn ΔT relevantních pro investory a měla by být přiřazována svým významem k aspektům, které se obvykle testují: ΔNCIT , ΔODP , ΔSKUP , ΔZTR , ΔPOB , jak bylo uvedeno v metodice stati. Z pohledu výhodnosti systémů propojení CI a PIT je samozřejmě optimální systém CIT/PIT_{VYH}, u hodnocení dalších integrací je nutné při konkrétním výpočtu efektivnost zohledňovat příslušné sazby v konkrétních zemích a stupeň efektivní daňové úspory.

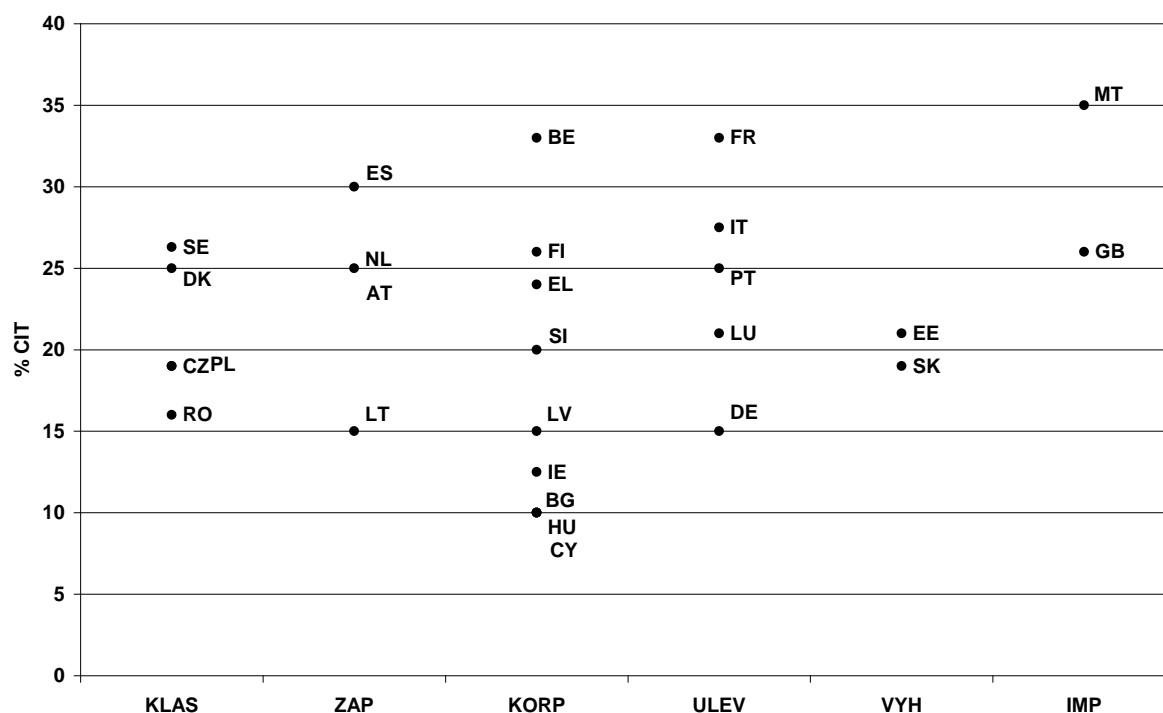
Je nutné rovněž zmínit, že přijatý model vnitřního zdanění může ovlivňovat příjmy veřejných rozpočtů. Zatímco v posledních letech se vzájemné daňové relace CIT/PIT takřka neměnily [Valentová, 2009 na základě šetření z Kesti, 2007-2009], ekonomická krize se dotýká i této oblasti, což ukazuje případ Řecka, které opětovně zavedlo 25% srážkovou daň na dividendy. Dají se tedy očekávat posuny ve výši vnitřního zdanění v budoucím období.

Způsob propojení CIT a PIT je významný rovněž pro velikost tzv. daňových klínů, které jsou definovány jako rozdíl mezi požadovanou mírou výnosnosti firemního kapitálu před zdaněním a čistým osobním důchodem (výnosem) investora po zdanění, a to jak korporátní daní CIT, tak i osobní důchodovou daní PIT [blíže Vítek, 2008]. Podle tohoto konceptu zajímá investora, resp. akcionáře čistý příjem po zdanění oběma typy důchodových daní.

Samotná nominální sazba korporátní daně je tedy nedostatečnou a nekomplexní informací pro investory, což je možné dokumentovat Grafem 1, kdy země EU s nejvyšší sazbou CIT má z hlediska investora nejvýhodnější propojení CIT a PIT.

¹⁰ Zdroj: Vlastní zpracování autorů.

Graf 1: Propojení CIT/PIT a statutární sazba korporátní daně¹¹

Zatímco fungování jednotného vnitřního trhu Evropské unie z „daňového“ pohledu nadnárodních společností je ošetřeno směrnici o fúzích, směrnicí o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností a směrnicí o zdaňování úroků a licenčních poplatků, vnitřní dvojí zdanění v jednotlivých státech není jednotně legislativně upraveno. Přesto je důležitou charakteristikou daňového systému konkrétní země, která zajímá investory.

Zatímco fungování jednotného vnitřního trhu Evropské unie z „daňového“ pohledu nadnárodních společností je ošetřeno směrnici o fúzích, směrnicí o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností a směrnicí o zdaňování úroků a licenčních poplatků, vnitřní dvojí zdanění v jednotlivých státech není jednotně legislativně upraveno. Přesto je důležitou charakteristikou daňového systému konkrétní země, která zajímá investory.

Literatura:

- [1] BOEIJEN-OSTASZEWSKA, O. (Ed.) *European Tax Handbook 2010*. Amsterdam: IBFD, 2010. 920 s. ISBN 978-90-8722-076-1.
- [2] BOEIJEN-OSTASZEWSKA, O. (Ed.) *European Tax Handbook 2011*. Amsterdam: IBFD, 2011. 930 s. ISBN 978-90-8722-093-8.
- [3] BUCOVETSKY, S. An Index of Capital Tax Competition. *International Tax and Public Finance*. XVI, 2009, No. 6, pp. 727-752. ISSN 0927-5940.
- [4] CNOSSEN, S. How Much Tax Coordination in the European Union? *International Tax and Public Finance*. Vol. 10, 2003, No. 6.
- [5] DEVEREUX, M., LOCKWOOD, B., REDOANO, M. Do countries compete over Corporate Tax Rates? *Journal of Public Economics*. Vol. 44, 2008, pp. 1210-1235.

¹¹ Zdroj: Vlastní zpracování autorů.

- [6] EUROPEAN COMMISSION. Measuring the Effective Levels of Company Taxation in the New Member States: A quantitative Analysis. *Working Papers*, 2004, No. 7. 55 s. ISBN 92-894-7960-4.
- [7] JAMES, S., NOBES, Ch. *The Economics of Taxation. Principles, Policy and Practice*. 10th Edition. London: Fiscal Publication, 2010. 324 s. ISBN 978-1906201-13-5.
- [8] KESTI, J. (Ed.) *European Tax Handbook 2007*. Amsterdam: IBDF, 2007. 844 s. ISBN 978-90-8722-015-0.
- [9] KESTI, J. (Ed.) *European Tax Handbook 2008*. Amsterdam: IBDF, 2008. 862 s. ISBN 978-90-8722-031-0.
- [10] KESTI, J. (Ed.) *European Tax Handbook 2009*. Amsterdam: IBFD, 2009. 892 s. ISBN 978-90-8722-076-1.
- [11] NERUDO VÁ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 320 s. ISBN 978-80-7357-695-0.
- [12] SØRENSEN, P. (Ed.) *Measuring the Tax Burden on Capital and Labor*. Cambridge: MIT Press, 2004. 358 s. ISBN 0-262-19503-8.
- [13] SZAROWSKÁ, I. Jak vysoké je korporátní daňové zatížení? *Acta Academica Karviniensia*. 2011, č. 2, ISSN 1212-415X, s. 196-207.
- [14] ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. Praha: Linde Praha, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7201-881-9.
- [15] ŠIROKÝ, J., KVÍČALOVÁ, J., VALENTOVÁ, I. Identification of Causes Differences in Statutory and Effective Rates of Corporate Taxes. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. LX, 52, Number 2, 2012. s. 391 - 397.
- [16] VALENTOVÁ, I. Propojení korporátní a osobní důchodové daně v zemích EU. In *Zborník príspevkov z XI. Ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie pod názvom Finance a riziko*. Bratislava: Ekonóm, 2009, s. 450-458. ISBN 978-80-225-2867-2.
- [17] VÍTEK, L. *Ekonomická analýza zdanění příjmů*. Praha: IREAS, 2008. 312 s. ISBN 978-80-86684-50-5.
- [18] ZEW. *Company Taxation in the New EU Member States*. 2nd Edition. Frankfurt: ZEW, 2004. 49 s. ISBN neuvedeno.
- [19] ZODROW, G. R. Tax Competition and Tax harmonization in the European Union. *International Tax and Public Finance*. Vol. 13, 2006, No. 2/3.

JEL H25, H22

Ing. Ivana Valentová

Odborný asistent Ústav ekonomie
Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.
Jeremenkova 1142/42, 772 00 Olomouc
Tel.: 587 332 343
ivana.valentova@mvso.cz

prof. Ing. Jan Široký, CSc.

profesor Katedra účetnictví
Ekonomická fakulta
VŠB - Technická univerzita Ostrava
Sokolská 33, 701 21 Ostrava
Tel.: 597 322 222
jan.siroky@vsb.cz